అధర్వణవేదంలోని సహృదయ సూక్తం ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యాలతో

సహృదయ సూక్తం - అధర్వణ వేదం, మూడవ కాండం (మండలం 3), ముప్పైవ సూక్తం

(**ఈనాడు దినపత్రిక అంతర్యామిలో 08 -11 -25 న ప్రచురింపబడిన అంతర్యామి వ్యాసం చదివి వేదమాతచే ప్రేరితుడనై 07 మంత్రాలు కలిగిన మొత్తం సూక్తానికి ప్రతి పదార్థ తాత్పర్యాలు వరుసగా వ్రాసాను.మూల వేదమంత్రాలకి ఆధారం https://gyaandweep.com/atharvavedasamhita   ఆసక్తి కలిగిన వారు చదువుకొని అద్భుతమైన మన వేదమాత సహృదయ ప్రబోధానికి నాలాగే పరవశహృదయంతో నమస్కరించండి.**)

🕉 మొదటి మంత్రం (శ్లోకం) - ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం

सहृदयं सांमनस्यमविद्वेषं कृणोमि वः | अन्यो अन्यमभि हर्यत वत्सं जातमिवाघ्या ||१||

మంత్రం:

సహృదయమ్ సాంమనస్యమవిద్వేషం కృణోమి వః | అన్యో అన్యమభి హర్యత వత్సం జాతమివాఘ్న్యా ||౧||

పదచ్ఛేదం

సహృదయమ్ సాంమనస్యమ్ అ విద్వేషమ్ కృణోమి వః | అన్యః అన్యమ్ అభి హర్యత వత్సమ్ జాతమ్ ఇవ అఘ్న్యా ||౧||

ప్రతిపదార్థం

వః - **మీకు** (మీ అందరిలో)

- **సహృదయమ్** - **ఒకే హృదయాన్ని** (ఒకరి హృదయాన్ని మరొకరు అర్థం చేసుకునే గుణాన్ని)
- **సాంమనస్యమ్** - **సమానమైన మనస్సును** (ఒకే విధమైన ఆలోచనను, ఏకాభిప్రాయాన్ని)
- **అవిద్వేషమ్** - **ద్వేషం లేకపోవడాన్ని** (విరోధం లేని స్థితిని)
- **కృణోమి** - **నేను** (మానవాళి మేలు కోసం ప్రార్థన చేస్తున్న ఋషి లేదా ఆ వాక్కు) **కలిగిస్తున్నాను**.
- **అఘ్న్యా** - **గోవు** (చంపకూడనిది, ఆవు)
- **జాతమ్ వత్సమ్ ఇవ** - **పుట్టిన దూడను** (వత్సం) **వలె** (ఎలా ప్రేమిస్తుందో, అలాగే)
- **అన్యః అన్యమ్** - **ఒకరు మరొకరిని**
- **అభి హర్యత** - **ప్రేమించండి** (అభిలషించండి, ఆదరించండి).

తాత్పర్యం

ఓ మనుష్యులారా! మీ అందరిలో ఒకే హృదయం, ఏకాభిప్రాయం, మరియు ద్వేషభావం లేని స్థితిని నేను కలుగజేస్తున్నాను. ఆవు తన నవజాత దూడను ఎంత ప్రేమగా, ఆప్యాయంగా చూసుకుంటుందో, అలాగే మీరంతా ఒకరినొకరు ప్రేమించుకోండి, ఆదరించుకోండి, సామరస్యంగా జీవించండి. ఈ మంత్రం ప్రజల మధ్య ఐక్యత, ప్రేమ, మరియు శాంతిని నెలకొల్పాలని ఆకాంక్షిస్తుంది.

🕉️ రెండవ మంత్రం (శ్లోకం) - ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం

अनुव्रतः पितुः पुत्रो मात्रा भवतु संमनाः । जाया पत्ये मधुमतीं वाचं वदतु शन्तिवाम् ॥२ ॥

మంత్రం: అనువ్రతః పితుః పుత్రో మాత్రా భవతు సంమనాః । జాయా పత్యే మధుమతీం వాచం వదతు శన్తివామ్ ॥౨॥

పదచ్ఛేదం అనువ్రతః పితుః పుత్రః మాత్రా భవతు సంమనాః । జాయా పత్యే మధుమతీమ్ వాచమ్ వదతు శన్తివామ్ ॥౨॥

ప్రతిపదార్థం

- **పుత్రః - కుమారుడు**
- **పితుః - తండ్రి యొక్క**
- **అనువ్రతః - (ఆశయాలను) అనుసరించేవాడుగా**
- **మాత్రా - తల్లితో**
- **సంమనాః - ఏకాభిప్రాయం కలవాడుగా (సమానమైన మనస్సు కలవాడుగా)**
- **భవతు - ఉండాలి.**
- **జాయా - భార్య (లేదా పత్ని)**
- **పత్యే - భర్త కొరకు (లేదా భర్తతో)**
- **మధుమతీమ్ - మధురమైన (తేనె వంటి)**
- **శన్తివామ్ - శాంతిని కలిగించే**
- **వాచమ్ - మాటను**
- **వదతు - పలుకుగాక (మాట్లాడుగాక).**

తాత్పర్యం

ఈ మంత్రం ఒక కుటుంబంలో ఉండవలసిన సామరస్యాన్ని గురించి వివరిస్తుంది:

కుమారుడు తండ్రి ఆదర్శాలను, ఆశయాలను అనుసరించేవాడై ఉండాలి. అలాగే, తల్లితో ఏకాభిప్రాయంతో, సమానమైన మనస్సుతో మెలగాలి.

మరియు, భార్య తన భర్తతో మాట్లాడేటప్పుడు మధురంగా, శాంతిని కలిగించే మాటలనే పలకాలి.

సంక్షిప్తంగా, కుటుంబంలోని ప్రతి సభ్యుడు (కుమారుడు, తండ్రి, తల్లి, భార్య, భర్త) ఒకరి పట్ల ఒకరు సామరస్యాన్ని, గౌరవాన్ని, మధురమైన మాటలను కలిగి ఉండాలని ఈ మంత్రం బోధిస్తుంది.

🕉️ మూడవ మంత్రం (శ్లోకం) - ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం

मा भ्राता भ्रातरं द्विक्षन् मा स्वसारमुत स्वसा । सम्यञ्चः सव्रता भूत्वा वाचं वदत भद्रया ॥३॥ **మంత్రం:**

మా భ్రాతా భ్రాతరం ద్వీక్షన్ మా స్వసారముత స్వసా । సమ్యంచః సవ్రతా భూత్వా వాచం వదత భద్రయా ॥౩॥

పదచ్ఛేదం : మా భ్రాతా భ్రాతరమ్ ద్వీక్షత్ మా స్వసారమ్ ఉత స్వసా । సమ్యంచః సవ్రతాః భూత్వా వాచమ్ వదత భద్రయా ॥౩॥

ప్రతిపదార్థం

- **భ్రాతా - సోదరుడు (అన్న లేదా తమ్ముడు)**
- **భ్రాతరమ్ - (మరో) సోదరుడిని**
- **మా ద్వీక్షత్ - ద్వేషించకుండుగాక (విరోధించకుండుగాక).**
- **ఉత - మరియు**
- **స్వసా - సోదరి (అక్క లేదా చెల్లెలు)**
- **స్వసారమ్ - (మరో) సోదరిని**
- **మా - ద్వేషించకుండుగాక.**
- **సమ్యంచః - కలిసి నడిచేవారుగా (ఒకే మార్గంలో పయనించేవారుగా)**
- **సవ్రతాః - సమానమైన ఆశయాలు (వ్రతాలు) కలవారుగా**
- **భూత్వా - అయి (ఉండి)**
- **భద్రయా - శుభకరమైన (మంచి, మంగళకరమైన)**
- **వాచమ్ - మాటను**
- **వదత - పలకండి (మాట్లాడండి).**

తాత్పర్యం

ఈ మంత్రం సహోదరుల మధ్య ఉండవలసిన ప్రేమ మరియు ఐక్యతను నొక్కి చెబుతుంది:

సోదరుడు సోదరుడిని ద్వేషించకూడదు, సోదరి సోదరిని ద్వేషించకూడదు.

అందరూ ఒకరికొకరు కలిసి నడుస్తూ, సమానమైన లక్ష్యాలు, ఆశయాలు కలిగి ఉండి, శుభకరమైన, మంగళకరమైన మాటలనే మాట్లాడుకోవాలి. కుటుంబంలో మరియు సమాజంలో సామరస్యం, సోదరభావం వెల్లివిరియాలని ఈ మంత్రం బోధిస్తుంది.

🕉️ నాల్గవ మంత్రం (శ్లోకం) - ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం

येन देवा न वियन्ति नो च विद्विषते मिथः । तत्कृण्मो ब्रह्म वो गृहे संज्ञानं पुरुषेभ्यः ॥४ ॥

మంత్రం: యేన దేవా న వియంతి నో చ విద్విషతే మిథః । తత్కృణ్మో బ్రహ్మ వో గృహే సంజ్ఞానం పురుషేభ్యః ॥౪॥

పదచ్ఛేదం : యేన దేవాః న వియంతి న ఉ చ విద్విషతే మిథస్ । తత్ కృణమః బ్రహ్మ వః గృహే సంజ్ఞానమ్ పురుషేభ్యః ॥౪॥

ప్రతిపదార్థం

- **యేన - దేనిచేత (ఏ శక్తి ద్వారా)**
- **దేవాః - దేవతలు (జ్ఞానవంతులు, లేదా ఉత్తములు)**
- **న వియంతి - విడిపోరో (దూరం కాలేదో)**
- **ఉ చ - మరియు కూడా**
- **మిథస్ - ఒకరితో ఒకరు (పరస్పరం)**
- **న విద్విషతే - ద్వేషించుకోలేదో (విరోధించుకోలేదో).**
- **తత్ బ్రహ్మ - అటువంటి బ్రహ్మజ్ఞానాన్ని (లేదా గొప్ప మంత్రాన్ని, ఐక్యతా శక్తిని)**
- **వః - మీ యొక్క**
- **గృహే - గృహములో (ఇంట్లో)**
- **పురుషేభ్యః - మనుష్యుల కొరకు (మీ అందరి మధ్య)**
- **సంజ్ఞానమ్ - ఐక్యతను కలిగించే జ్ఞానంగా (సమాన అవగాహనగా)**

- కృణమః - కలుగజేస్తున్నాము.

తాత్పర్యం

దేవతలు (లేదా జ్ఞానవంతులు, ఉత్తములు) ఏ శక్తి వలన ఒకరి నుండి ఒకరు విడిపోకుండా, పరస్పరం ద్వేషించుకోకుండా ఉంటారో...

అటువంటి ఐక్యతను కలిగించే శక్తిని (బ్రహ్మమును), సమాన అవగాహనను మీ మనుష్యుల మధ్య, మీ గృహంలో (ఇంట్లో) మేము నెలకొల్పుతున్నాము.

సారాంశం: దేవతలు కలిగి ఉన్న పరస్పర ఐక్యత, అవగాహన, మరియు సామరస్య భావాన్ని మానవులు కూడా తమ ఇళ్లలో, తమ జీవితాలలో పొంది, విడిపోకుండా, ద్వేషించుకోకుండా జీవించాలని ఈ మంత్రం ఆశీర్వదిస్తుంది.

🕉️ ఐదవ మంత్రం (శ్లోకం) - ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం

ज्यायस्वन्तश्चित्तिनो मा वि यौष्ट संराधयन्तः सधुराश्चरन्तः । अन्यो अन्यस्मै वल्गु वदन्त एत सध्रीचीनान् वः संमनसस्कृणोमि ॥५॥

మంత్రం: జ్యాయస్వన్తశ్చిత్తినో మా వి యౌష్ట సంరాధయంతః సధురాశ్చరంతః । అన్యో అన్యస్మై వల్గు వదంత ఏత సధ్రీచీనాన్ వః సంమనసస్కృణోమి ॥౫॥

పదచ్ఛేదం : జ్యాస్వస్వనతః చిత్తిన్ః మా వి యౌష్ట సంరాధయంతః సధురాః చరంతః । అన్యః అన్యస్మై వల్గు వదంతః ఏత సధ్రీచీనాన్ వః సంమనసస్కృణోమి ॥౫॥

ప్రతిపదార్థం

- **జ్యాస్వస్వనతః - పెద్దలను గౌరవించేవారుగా (లేదా శ్రేష్ఠత కలవారుగా)**
- **చిత్తిన్ః - జ్ఞానవంతులుగా (లేదా సమానమైన బుద్ధి కలవారుగా)**
- **మా వి యౌష్ట - మీరు విడిపోకుందురుగాక (ఎన్నటికీ వేరు కాకుందురుగాక).**
- **సంరాధయంతః - సహకరించుకుంటూ (ఒకరి లక్ష్యాలను మరొకరు సాధించడంలో సాయపడుతూ)**
- **సధురాః - ఒకే బరువును మోసేవారుగా (సమాన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించేవారుగా)**
- **చరంతః - నడుచుకుంటూ (ప్రవర్తిస్తూ).**
- **అన్యః అన్యస్మై - ఒకరు మరొకరి కొరకు (లేదా మరొకరికి)**

- **వల్గు - ప్రియమైన (మంచి, మధురమైన)**
- **వదంతః - మాట్లాడుతూ**
- **ఏత - ఉండండి.**
- **వః - మిమ్మల్ని (మీ అందరినీ)**
- **సధ్రీచీనాన్ - ఏకమై ఉండేలా (ఒకే మార్గంలో పయనించేలా)**
- **సంమనసః - ఏకాభిప్రాయం కలవారిగా**
- **కృణోమి - నేను చేస్తున్నాను (కలిగిస్తున్నాను).**

తాత్పర్యం

ఓ మనుష్యులారా! మీరు పెద్దలను గౌరవించేవారుగా, జ్ఞానవంతులుగా ఉండి, ఎన్నటికీ ఒకరికొకరు విడిపోకండి.

సహకరించుకుంటూ, ఒకే లక్ష్యంతో, సమాన బాధ్యతతో నడుచుకోండి. ఒకరికొకరు ప్రియమైన, మధురమైన మాటలనే మాట్లాడుకుంటూ ఉండండి.

నేను (ఈ మంత్రం యొక్క శక్తి) మీ అందరినీ ఐక్యంగా, ఏకాభిప్రాయం (ఒకే మనస్సు) కలవారిగా ఉండేలా చేస్తున్నాను. ఈ మంత్రం మానవులు ఎల్లప్పుడూ సఖ్యతతో, పరస్పర సహకారంతో, మధుర భాషణంతో జీవించాలని ఉపదేశిస్తుంది.

🕉️ **ఆరవ మంత్రం (శ్లోకం) - ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం**

समानी प्रपा सह वोऽन्नभागः समाने योक्रे सह वो युनज्मि । सम्यञ्चोऽग्निं सपर्यतारा नाभिमिवाभितः ॥६॥ **మంత్రం: సమానీ ప్రపా సహ వోఽన్నభాగః సమానే యోక్త్రే సహ వో యునజ్మి । సమ్యంచోఽగ్నిం సపర్యతారా నాభిమివాభితః ॥౬॥**

పదచ్ఛేదం : సమానీ ప్రపా సహ వః అన్న-భాగః సమానే యోక్త్రే సహ వః యునజ్మి । సమ్యంచః అగ్నిమ్ సపర్యత అరాః నాభిమ్ ఇవ అభితస్ ॥౬॥

ప్రతిపదార్థం

- **వః - మీ అందరికీ**
- **ప్రపా - నీరు తాగే స్థలం (లేదా పానీయం)**
- **సమానీ - సమానంగా (ఒకే విధంగా) ఉండాలి.**

- **వః - మీ యొక్క**
- **అన్న-భాగః - ఆహార భాగం (తినే ఆహారం)**
- **సహ - కలిసి (పంచుకోబడాలి).**
- **వః - మిమ్మల్ని**
- **సమానే యోక్త్రే - ఒకే కాడికి (బండిని లాగే పగ్గానికి)**
- **సహ యునజ్మి - కలిపి కడుతున్నాను (ఒకే పనికి నియమిస్తున్నాను).**
- **సమ్యంచః - కలిసి నడుస్తున్న మీరు**
- **అరాః ఇవ - చక్రపుటారాలు వలె (చక్రపు కమ్ములు వలె)**
- **నాభిమ్ అభితస్ - నాభి (కేంద్ర బిందువు) చుట్టూ**
- **అగ్నిమ్ సపర్యత - అగ్నిని (లేదా ఉమ్మడి ఆశయాన్ని, ఆరాధనా కేంద్రాన్ని) సేవించండి (పూజించండి).**

తాత్పర్యం (Overall Meaning)

ఈ మంత్రం సహజీవనం మరియు సహకార స్ఫూర్తిని గురించి వివరిస్తుంది:

మీరు తాగే నీరు, ఆహారం ఒకే విధంగా, సమానంగా ఉండాలి. అంటే, మీరు మీ వనరులను సమానంగా పంచుకోవాలి.

మిమ్మల్ని నేను ఒకే కాడికి కట్టిన బండిలా (ఒకే బాధ్యతతో, లక్ష్యంతో) ఐక్యమవడానికి సిద్ధం చేస్తున్నాను.

మీరంతా ఒకే చోట కలిసి నడుస్తూ, చక్రపుటారాలు నాభి చుట్టూ ఉన్నట్లుగా, మీరంతా ఉమ్మడి అగ్నిని (లేదా ఉమ్మడి ఆశయాన్ని/కేంద్రాన్ని) గౌరవిస్తూ, దాని చుట్టూ కలిసి ఉండండి, సేవించండి.

సారాంశం: ఈ మంత్రం మానవులు తమ వనరులను, శ్రమను పంచుకుంటూ, ఒకే కేంద్ర లక్ష్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఐక్యంగా, సహకారంతో జీవించాలని బోధిస్తుంది.

🕉️ ఏడవ మంత్రం (శ్లోకం) - ప్రతిపదార్థం, తాత్పర్యం

सध्रीचीनान् वः संमनसस्कृणोम्येकश्नुष्टीन्त्संवननेन सर्वान् । देवा इवामृतं रक्षमाणाः सायंप्रातः सौमनसो वो अस्तु ।।७ ।।

మంత్రం: సధ్రీచీనాన్ వః సంమనసస్కృణోమ్యేకశ్రుష్టీన్త్సంవననేన సర్వాన్ । దేవా ఇవామృత రక్షమాణాః సాయంప్రాతః సౌమనసో వో అస్తు ।।౭।।

పదచ్ఛేదం (మీరు ఇచ్చినది): సధ్రీచీనాన్ వః సంమనసస్కృణోమి ఏక-శ్రుష్టీన్త్ సంవననేన సర్వాన్ | దేవాః ఇవ అమృతమ్ రక్షమాణాః సాయం-ప్రాతః సౌమనసః వః అస్తు ||౭||

ప్రతిపదార్థం

- సంవననేన - ఐక్యతను కలిగించే ప్రక్రియ ద్వారా (లేదా ఐకమత్యం ద్వారా)
- వః - మీ అందరినీ
- సధ్రీచీనాన్ - ఒకే లక్ష్యం వైపు నడిచేవారిగా (కలిసి నడిచేవారిగా)
- సంమనసః - ఏకాభిప్రాయం కలవారిగా
- ఏక-శ్రుష్టీన్ - ఒకే మాట వినేవారిగా (ఒకే విధమైన నమ్మకం, లేదా విధేయత కలవారిగా)
- సర్వాన్ - అందరినీ
- కృణోమి - నేను చేస్తున్నాను.
- దేవాః ఇవ - దేవతలు వలె
- అమృతమ్ - అమృతాన్ని (శాశ్వతమైన శక్తిని, ఐక్యత యొక్క ఫలాన్ని)
- రక్షమాణాః - రక్షించుకునేవారుగా (కాపాడుకునేవారుగా).
- వః - మీకు
- సాయం-ప్రాతః - సాయంకాలం మరియు ఉదయం (అంటే ఎల్లప్పుడూ)
- సౌమనసః - మంచి మనస్సు (ప్రసన్నత, శుభ బుద్ధి, ఐకమత్యం)
- అస్తు - ఉండుగాక.

తాత్పర్యం (**Overall Meaning**)

ఐక్యతను కలిగించే ఈ శక్తి ద్వారా, మీ అందరినీ నేను (ఋషి లేదా ఆ శక్తి) ఒకే లక్ష్యం వైపు నడిచేవారిగా, ఏకాభిప్రాయం కలవారిగా, మరియు ఒకే మాట మీద నిలబడేవారిగా చేస్తున్నాను.

దేవతలు తమ అమృతాన్ని (శాశ్వతమైన ఫలాన్ని, ఐక్యతా శక్తిని) ఎలా కాపాడుకుంటారో, అలాగే మీరంతా మీ ఐక్యతను, మీ మంచి మనస్సును రక్షించుకునేవారుగా ఉండండి.

ఉదయం, సాయంత్రం (అంటే ఎల్లప్పుడూ, నిరంతరం) మీరందరూ సఖ్యతతో కూడిన మనస్సు (ప్రసన్నత, శుభ బుద్ధి) కలిగి ఉందురుగాక!

సారాంశం: ఐక్యత, ఏకాభిప్రాయం మరియు మంచి మనస్సు నిరంతరం ఉండాలని ఆకాంక్షిస్తూ, మానవులు ఈ గుణాలను దేవతలు అమృతాన్ని కాపాడుకున్నట్లుగా భద్రంగా చూసుకోవాలని కోరుతూ ఈ మంత్రం సహృదయ సూక్తాన్ని ముగిస్తుంది.